

Aktualitātes Sieviešu un vīriešu vienlīdzīgu iespēju un tiesību veicināšanā

Latvijā:

No 2023. gada 1. janvāra mainās vecāku pabalsta piešķiršanas un izmaksas nosacījumi. Par bērniem, kuri dzimuši no 2023. gada 1. janvāra, kopējais vecāku pabalsta saņemšanas laiks būs noteikts mēnešos, kurus skaita no bērna dzimšanas dienas. Kopējo vecāku pabalsta saņemšanas periodu veidos vecāku pabalsta pamatdaļa un vecāku pabalsta nenododamā daļa – 2 mēneši, kas jāizmanto katram vecākam.

Labklājības ministrija 22. decembrī tiešsaistē organizēja diskusiju "Sieviešu ar invaliditāti veselības aprūpe". Diskusijas laikā tika pārrunāta aktuālā situācija un nepieciešamās pārmaiņas, lai sievietes ar dažāda veida funkcionāliem traucējumiem varētu bez šķēršļiem saņemt savām vajadzībām piemērotu veselības aprūpi. Diskusijā piedalījās Labklājības ministrijas, Veselības ministrijas, nevalstisko organizāciju pārstāvji un sieviešu veselības aprūpes speciālisti.

2. decembrī norisinājās Sabiedrības integrācijas fonda rīkotā diskusija "Vai dzimums nosaka Tavu darba vietu?". Diskusijas laikā tika apspriesta ar dzimumu saistītu stereotipu negatīvā ietekme uz sieviešu karjeras izvēli un izaugsmi.

Lai veicinātu sabiedrības izpratni par dzimumu līdztiesības jautājumiem un novērtētu politiku ieguldījumu dzimumu līdztiesības nodrošināšanā, Latvijas Sieviešu nevalstisko organizāciju sadarbības tīkls 15. decembrī organizēja balvu pasniegšanu nacionālā līmeņa politiķiem par viņu ieguldījumu dzimumu līdztiesības jomā pēdējo četrus gadus laikā.

Noslēgusies Sabiedrības integrācijas fonda motivācijas un atbalsta programma cilvēkiem, kuri sava dzimuma, etniskās piederības, invaliditātes vai vecuma dēļ saskārušies ar šķēršļiem nodarbinātībā vai izglītībā. Motivācijas programma tika īstenota dažādos Latvijas reģionos, nodrošinot atbalsta pakalpojumus – sociālo darbinieku, karjeras konsultantu, psihologu, juristu un citu speciālistu palīdzību.

Labklājības ministrija ir veikusi sabiedriskās domas aptauju par sabiedrības izpratni par dažādiem diskriminācijas aspektiem. Aptaujas mērķis bija noskaidrot iedzīvotāju viedokli un izpratni par diskrimināciju dzimuma, rases vai etniskās piederības, reliģijas vai ticības, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas dēļ.

Latvijas Radio raidījumā "Kā labāk dzīvot" viesojās krīzes centra "Mīlgrāvis" vadītāja Inese Tentere un klīniskā psiholoģe Inese Bordāne, lai runātu par to, kāpēc sievietēm ir grūti aiziet no vardarbībām attiecībām.

12. decembrī norisinājās filmas "Viņa teica" ("She Said") seanss, pēc kura notika diskusija par #EsArī kustību Latvijā. Diskusijā piedalījās literatūras žurnāla "Punctum" redaktore Laura Brokāne, publiciste Agra Lieģe-Doležko, māksliniece Rasa Jansone, publicists un rakstnieks Ilmārs Šlāpins un izstādes "Lietisko pierādījumu muzejs" autore Laura Stašāne. Diskusiju vadīja LU pasniedzēja un publiciste Linda Curika.

Labklājības ministrija decembrī ir noslēgusi informatīvo kampaņu "Emocionālā vardarbība – neredzama, bet īsta", kuras mērķis bija veicināt izpratni par emocionālo vardarbību ģimenē, aicināt atpazīt emocionālās vardarbības pazīmes un mudināt vērsties pēc palīdzības.

Eiropā:

Eiropas Savienības Padome un Eiropas Parlaments 15. decembrī panāca provizorisku vienošanos par direktīvu, lai novērstu vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirības, ieviešot saistošus darba samaksas pārredzamības noteikumus. Direktīva paredz, ka darba devējiem, kuri nodarbina vairāk nekā 100 darba ņēmēju, ir jāsniedz informācija par savā uzņēmumā nodarbināto sieviešu un vīriešu darba samaksas atšķirību.

Eiropas Savienības un Āfrikas partneri ir vienojušies par kopīgu sadarbību, lai uzlabotu seksuālo un reproduktīvo veselību un tiesības Āfrikā, lai atbalstītu sievietes un meitenes un dotu viņām iespēju pilnībā realizēt savu potenciālu.

Eiropas Komisija 7. decembrī pieņēma divus tiesību aktu priekšlikumus, lai stiprinātu līdztiesības iestādes cīņai pret diskrimināciju. Priekšlikumi paredz, ka Komisija noteiks kopīgus rādītājus ierosināto pasākumu ietekmes novērtēšanai un valstu līmenī savākto datu salīdzināmības nodrošināšanai.

Eiropas Inovācijas padome 7. decembrī paziņoja inovācijas galvaspilsētas konkursa uzvarētājus un balvu sievietēm novatorēm ieguvējas. Tika apbalvotas sešas vadošās novatores – trīs no novatorēm saņēma 100 000 EUR naudas balvu, savukārt, atzīmējot Eiropas Jaunatnes gadu, tika apbalvotas vēl trīs novatores, kuras nav sasniegušas 35 gadu vecumu.

ES valstu ministri decembrī ir pieņēmuši divus ieteikumus par pirmsskolas izglītību un ilgtermiņa aprūpi. Padomes ieteikumā, kurā galvenā uzmanība tika pievērsta pirmsskolas izglītībai un aprūpei, dalībvalstis tiek mudinātas palielināt līdzdalību šajos pakalpojumos, lai veicinātu sieviešu iesaisti darba tirgū, kā arī darba un privātās dzīves līdzsvaru.

8. decembra Nodarbinātības, sociālās politikas, veselības un patērētāju tiesību aizsardzības padomes ietvaros ES valstu ministri apstiprināja secinājumus par dzimumu līdztiesības veicināšanu sarežģītu ekonomisku apstākļu kontekstā, fokusējoties uz jauniešu iekļaušanu šīs politikas ietvaros.

Pasaulē:

ANO Dzimumu līdztiesības un sieviešu iespēju veicināšanas institūcija ir paziņojusi, ka 2023. gada Starptautiskās sieviešu dienas tēma būs "Inovācijas un tehnoloģijas dzimumu līdztiesības veicināšanai". Šī tēma ir saskaņota arī ar 2023. gada martā gaidāmo Sieviešu statusa komisijas 67. sesiju, kas būs veltīta inovācijām, tehnoloģijām un izglītībai digitālajā laikmetā, lai panāktu dzimumu līdztiesību un visu sieviešu un meiteņu iespēju veicināšanu.

18. decembris ir Starptautiskā migrantu diena. Šīs dienas ietvaros ANO Dzimumu līdztiesības un sieviešu iespēju veicināšanas institūcija nāca klajā ar paziņojumu, kurā tika uzsvērtā nepieciešamība aizsargāt sievietes un meitenes migrācijas kontekstā, īpašu uzmanību pievēršot seksuālās vardarbības riskiem un cilvēktirdzniecības riskiem, ar kuriem saskaras sievietes migrantes.

10. decembris tika atzīmēta kā Starptautiskā cilvēktiesību diena, kuras ietvaros īpaša uzmanība tika pievērsta arī sieviešu un meiteņu tiesībām. Tā, piemēram, ES Augstais pārstāvis ārlietās un drošības politikas jautājumos savā paziņojumā norādīja, ka daudzās valstīs represijas un ierobežojoša politika ir īpaši vērstas pret sievietēm un meitenēm, un tieši konflikta apstākļos sievietes un meitenes ir nesamērīgi cietušas no cilvēktiesību pārkāpumiem. ANO Dzimumu līdztiesības un sieviešu iespēju veicināšanas institūcija savā paziņojumā uzsvēra cilvēktiesību aizstāvju lomu, lai veicinātu sieviešu un meiteņu tiesības.

Afganistānas talibu varasiestādes 20. decembrī izsludināja valsts mēroga aizliegumu sievietēm iegūt izglītību augstskolās, tādējādi turpinot sieviešu tiesību ierobežošanu Afganistānā. Vienlaikus Afganistānas sievietes uzsver, ka ir gatavas cīnīties par iespēju izglītoties – galvaspilsētā Kabulā jau ir notikuši sieviešu protesti.

Pirmo reizi vēsturē Pasaules kausa vīriešu spēli futbolā tiesāja trīs sievietes – 1. decembra spēli starp Vāciju un Kostariku tiesāja trīs tiesneses no Brazīlijas, Francijas un Meksikas.